

Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii w gminie Brwinów na lata 2024-2026

I. Wstęp

Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii w gminie Brwinów na lata 2024-2026, zwany dalej Programem (GPPiRPA oraz PN), określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii, uzależnień behawioralnych i innych problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych. Program zawiera zapis działań, które będą realizowane w ramach zadań własnych gminy.

W Polsce podstawę prawną rozwiązywania problemów alkoholowych stanowi ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 tj). Zgodnie z ustawą (art. 4¹ ust.1) do zadań własnych gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu w szczególności należy:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową;
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Program stanowi część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Brwinów na lata 2021-2026. Dokument został stworzony na podstawie diagnozy i obserwacji

prowadzonych w latach poprzednich oraz jest kontynuacją programów obowiązujących w latach poprzednich. Przeprowadzone badania wskazują, że podejmowane działania są adekwatne do potrzeb i zagrożeń płynących ze środowiska, trendów społecznych oraz zagrożeń związanych z rozwojem technologicznym i kulturowym.

Program zawiera równocześnie zadania własne gminy w obszarze profilaktyki i terapii narkomanii zapisane w ustawie z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U.2023 poz. 1939 ze zm.). Ilekroć w Programie jest mowa o „substancjach psychoaktywnych” oznacza to substancje legalne i nielegalne: alkohol, tytoń, w tym nowatorskie wyroby tytoniowe i elektroniczne papierosy, leki psychotropowe i środki odurzające.

Program opracowano zgodnie z wytycznymi Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025, który jest podstawowym dokumentem polityki zdrowia publicznego wyznaczającym cel strategiczny i cele operacyjne oraz najważniejsze zadania do realizacji na rzecz zwiększenia liczby lat przeżytych w zdrowiu oraz zmniejszenia społecznych nierówności w tym zakresie. Wśród pięciu celów operacyjnych wyszczególniono również profilaktykę uzależnień (cel operacyjny 2), w tym zintegrowane przeciwdziałanie uzależnieniom; uzależnienie od tytoniu (nikotyny), od alkoholu; od zachowań (uzależnienia behawioralne), od narkotyków.

Cele i zadania ujęte w niniejszym Programie są zgodne z priorytetami i rekomendacjami dotyczącymi realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2023 r. wskazanymi przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom.

II. Przeciwdziałanie uzależnieniom behawioralnym zadaniem gminy

Na mocy ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw do programów profilaktyki wprowadzono zadania dotyczące przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym. W zakresie przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym zadania te mają obejmować w szczególności prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej. W ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nie zdefiniowano terminu „uzależnienie behawioralne” ani nie wskazano – choćby przykładowo – jakie konkretnie zadania mają być realizowane w tej sferze przez gminę (zapewne mają się one koncentrować na działaniach, których celem jest niedopuszczenie do powstania tego rodzaju uzależnień – aczkolwiek nie wyrażono tego wprost). W literaturze terminem „uzależnienia behawioralne” czy „uzależnienia od czynności” określane są zaburzenia zachowania o charakterze nałogowym, niezwiązane z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych. Do takiej formy zachowań należy zaburzenie uprawiania hazardu [...], jak również, choć bez formalnej klasyfikacji, szeroki wachlarz zachowań wykonywanych w sposób kompulsyjny: związanych z Internetem i grami (zaburzenie grania w gry), z zakupami (zaburzenie kompulsyjnego kupowania), z ćwiczeniami (zaburzenie uprawiania ćwiczeń) [...], z seksem (zaburzenie uprawiania seksu) czy z pracą (zaburzenie kompulsyjnego pożądania pracy), ale także zachowania związane ze zdrowym odżywianiem się (ortoreksja) czy z opalaniem (tanoreksja). [M.Rowicka, Warszawa 2015]. Zjawisko uzależnień behawioralnych w grupie młodzieży

szkolnej dotyczy w szczególności: grania w gry hazardowe, mediów społecznościowych, gier cyfrowych, czasu spędzanego w Internecie, inicjacji internetowej, problemowego użytkownika Internetu PUI, korzystania z mobilnych urządzeń przez dzieci.

III. Diagnoza problemów

Określenie zadań i działań w obszarze rozwiązywania problemów społecznych, terapii, profilaktyki, rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym dokonano na podstawie diagnozy lokalnych problemów i zagrożeń społecznych, analizy sprawozdań z realizacji zadań w ramach Programu oraz wyników ogólnopolskich wyników badań przedmiotowych.

W 2020 i 2021r dokonano opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Brwinów na lata 2021-2026 wraz z przeprowadzeniem szczegółowej diagnozy problemów społecznych i dokonaniem ewaluacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Brwinów na lata 2014-2020 z wnioskami i rekomendacjami. Dokonano również diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie.

We wrześniu 2023r. rozpoczęto działania mające na celu przeprowadzenie aktualnej diagnozy problemów społecznych wraz z analizą danych w zakresie uzależnienia od alkoholu i narkomanii w gminie Brwinów. Przeprowadzono badania ankietowe CAWI wśród mieszkańców i uczniów szkół Gminy Brwinów w następujących obszarach: problem alkoholowy, problem nikotynowy, problem narkotykowy, problem przemocy, korzystanie z urządzeń elektronicznych, uzależnienia behawioralne, hazard, problemy społeczne, rynek pracy, ubóstwo i wykluczenie społeczne, sytuacja osób starszych i niepełnosprawnych, zdrowie psychiczne. Na podstawie wyników badań opracowano raport, z którego wynika, że:

- napoje alkoholowe są jest najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży 23,6% uczniów jest po inicjacji alkoholowej. Badania ogólnopolskie ESPAD z 2019r. potwierdzają ten trend. (J. Sierosławski „Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z Ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2019r., Warszawa 2020).
- picie alkoholu jest na tyle rozpowszechnione, że w czasie 30 dni przed badaniem alkohol piło 8,1%. Badania ESPAD wykazały, że 30 dni przed badaniem alkohol spożywało 46,7% 15-16 latków.
- uwagę zwraca ocena dostępności napojów alkoholowych na terenie Gminy; 29,5 % respondentów uważa, że zdobycie alkoholu na terenie ich miejscowości jest łatwe. Dla porównania badania ESPAD wykazały, że 45,8% 15-16 latków przyznaje, że zdobycie alkoholu jest łatwe.
- Palenie tytoniu jest zachowaniem mniej powszechnym, 7,5% uczniów jest po inicjacji nikotynowej, jeśli chodzi o E-papierosy to 13,6% badanych przyznaje, że kiedykolwiek paliło. Badania ESPAD pokazują, że 49,9% gimnazjalistów paliło papierosy choć raz w życiu.
- 28,1% uczniów szkół Gminy Brwinów uważa, że zdobycie papierosów w ich miejscowości jest łatwe (31,2% uczniów twierdzi, że zdobycie E-papierosów jest

łatwe). Badania ESPAD wykazują, że 41,1 % respondentów uważa, że łatwo zdobyć papierosy.

- Używanie narkotyków jest o wiele mniej rozpowszechnione, niż konsumpcja napojów alkoholowych, tak wynika z Raportu Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii o stanie narkomanii w Polsce (2020). Znajduje to potwierdzenie również w badaniach na terenie Gminy Brwinów; 2,5% badanych przyznało, że kiedykolwiek zażywało środki psychoaktywne.
- Wśród badanych uczniów 7,0% uczniów uważa, że narkotyki są łatwo dostępne w ich miejscowości. Analizy dotyczące sytuacji na rynku narkotykowym wykazały, że nastąpił spadek dostępności narkotyków na poziomie całego kraju.
- Najbardziej niepokojące wydaje się zjawisko korzystania z urządzeń elektronicznych przez uczniów; 97,3% respondentów przyznaje, że używa urządzeń elektronicznych (komputer, tablet, telefon) codziennie, a 25,6% badanych spędza na tym zajęciu powyżej 5h dziennie.

IV. Określenie zasobów

W gminie Brwinów funkcjonują 3 Punkty Informacyjno-Konsultacyjne prowadzące działalność skierowaną do mieszkańców, a w szczególności do osób uzależnionych od alkoholu i innych środków odurzających, członków rodzin osób uzależnionych, osób doświadczających przemocy, stosujących przemoc.

W ramach GPPiRPA oraz PN zapewniona jest bogata oferta w zakresie pomocy psychologicznej i wsparcia. Prowadzona jest psychoterapia dla dzieci, młodzieży, osób dorosłych oraz wsparcie emocjonalne, a także psychoterapia rodzinna. Ponadto, prowadzona jest praca w grupach terapeutycznych dla osób uzależnionych i współuzależnionych.

W zakresie pomocy rodzinom w opiece i wychowaniu istnieje system placówek wsparcia dziennego (119 miejsc), które realizują pomoc specjalistyczną dla dzieci i rodziny, jak również zadania z zakresu profilaktyki. Specjalistyczna placówka wsparcia dziennego – świetlica socjoterapeutyczna prowadzona jest w Brwinowie, przy ul. Grodziskiej 31, z czterema filiami: w Brwinowie, przy ul. Piłsudskiego 11, w Żółwinie, przy ul. Nadarzyńskiej 25, w Otrębusach, przy ul. Krótkiej 10, w bloku socjalnym Moszna-Parcela 49A – świetlica prowadzona w formie podwórkowej.

Do placówek w 2023 r. uczęszczało 117 dzieci (stan na listopad). W świetlicach socjoterapeutycznych zapewniano szeroką gamę zajęć: socjoterapeutycznych, profilaktyczno-wychowawczych, wyrównawczo - kompensacyjnych, artystycznych, tanecznych, teatralnych, rekreacyjnych, manualnych.

Mocne strony lokalnego systemu w obszarze gminnej polityki społecznej to:

- zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy odpowiedniego dostępu do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej oraz wsparcia psychospołecznego i prawnego;
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej;

- realizowanie wśród rodziców, nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych działań edukacyjno-szkoleniowych w zakresie profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy domowej;
- wdrażanie w szkołach działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych w zakresie uzależnień i przeciwdziałania przemocy domowej;
- podejmowanie działań w ramach zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej;
- funkcjonowanie w gminie instytucji i grup wsparcia dla osób uzależnionych, współuzależnionych i dotkniętych przemocą domową, w tym punktów informacyjno-konsultacyjnych, grup terapeutycznych i samopomocowych oraz świetlic socjoterapeutycznych;
- podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze uzależnień i przeciwdziałania przemocy domowej;
- zapewnianie rodzinom dostępu do rodzinnego poradnictwa specjalistycznego
- istnienie w gminie grup i ośrodków wsparcia dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci, np. Domu dla Matek z Dziećmi „Nazaret”;
- wysoka dostępność specjalistycznych placówek wsparcia dla dzieci i młodzieży;
- rozwijanie infrastruktury społecznej i usługowej;
- podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży;
- coraz lepsza diagnostyka zjawiska przemocy domowej;
- zwiększająca się świadomość społeczna, w tym dzieci i młodzieży, rodziców i nauczycieli na temat problemów uzależnień i przemocy;
- dostępność w powiecie ośrodków leczenia uzależnień oraz Zespołu Ośrodków Wsparcia: Ośrodka Interwencji Kryzysowej i Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie;
- funkcjonowanie w regionie organizacji pozarządowych działających w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej;
- bogaty w regionie/województwie wachlarz organizacji pozarządowych działających na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży;
- dobre warunki do prowadzenia efektywnej pracy socjalnej wspomaganiej przez pomoc specjalistów (psycholodzy, terapeuci, mediator);
- możliwość kontynuowania w gminie nauki na poziomie ponadpodstawowym;
- niski poziom przestępczości w gminie;
- wzrost zainteresowania wolontariatem wśród dzieci i młodzieży.

V. Cel Programu

Głównym celem Programu jest rozwój i doskonalenie istniejącego systemu przeciwdziałania uzależnieniom od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, dostosowanego do zmieniających się potrzeb i zagrożeń, a także ograniczanie negatywnych skutków społecznych, będących konsekwencją tych zjawisk, w tym przeciwdziałanie przemocy domowej i przeciwdziałanie uzależnieniom behawioralnym.

Podstawą teoretyczną do realizacji działań profilaktycznych zarówno w obszarze używania substancji psychoaktywnych jak i zagrożeń uzależnieniami behawioralnymi jest wiedza o czynnikach chroniących i o czynnikach ryzyka. Niektóre cechy jednostki i jej środowiska sprzyjają powstawaniu zachowań ryzykownych, inne natomiast je hamują. W profilaktyce określa się je jako czynniki ryzyka i czynniki chroniące. Duża grupa takich czynników jest wspólna dla większości uzależnień behawioralnych (np. nałogowy hazard, sieciorholizm, zakupoholizm, uzależnienie od gier wideo) oraz dla tradycyjnych zachowań ryzykownych (np. używanie substancji psychoaktywnych, przemoc, wykroczenia).

Na podstawie badań za czynniki chroniące uznaje się:

- pozytywne relacje z istotnymi osobami z najbliższego otoczenia (np. rodzice/opiekunowie/rówieśnicy), kontrola rodzicielska, zaangażowanie rodziców w życie dziecka, silne więzi rodzinne, jasne zasady i standardy zachowania, poczucie zaufania i wsparcia;
- cechy indywidualne (np. zrównoważony temperament), pozytywny obraz siebie (samoocena), kompetencje psychospołeczne;
- pozytywny klimat szkoły, wysoka jakość nauczania;
- zasoby pozarodzinne otoczenia społecznego i miejsca zamieszkania (zajęcia pozaszkolne, wspólnota religijna, bezpieczne sąsiedztwo, dostęp do pomocy itd.).

Do wspólnych czynników ryzyka należą:

- brak wsparcia ze strony rodziców i konflikty w rodzinie;
- silna potrzeba mocnych wrażeń;
- impulsywność i skłonność do ryzyka;
- niska samoocena;
- niepowodzenia w nauce szkolnej;
- słaba więź ze szkołą;
- deficyty w umiejętnościach radzenia sobie ze stresem.

Poza wspólnymi czynnikami ryzyka i czynnikami chroniącymi, dla wszystkich uzależnień, są również specyficzne czynniki w przypadku każdego uzależnienia. Na przykład czynnikami ryzyka nałogowego hazardu są zniekształcenia poznawcze w ocenie szansy na wygraną w grze losowej, predyspozycje do poszukiwania mocnych wrażeń, niska samoocena, deficyty funkcji poznawczych, rówieśnicy, którzy uprawiają gry hazardowe, łatwa dostępność do gier hazardowych, zaniedbania w sprawowaniu opieki rodzicielskiej, reklama konsumpcyjnego stylu życia. Ryzyko problemowego korzystania z Internetu jest związane z takimi czynnikami jak: niskie poczucie własnej wartości, zaburzenia nastroju, lęk, nieśmiałość, nadpobudliwość psychoruchowa, niewłaściwy monitoring zachowań dziecka w Internecie, zaburzenia zachowania i nadużywanie substancji psychoaktywnych, a także nieprawidłowości w funkcjonowaniu rodziny (np. niewłaściwy monitoring zachowań dziecka) oraz deficyty relacji rodziców z dzieckiem.

Podstawowym celem zadań zaplanowanych w GPPiRPA oraz PN w szczególności w ramach prowadzenia profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej jest **wzmacnianie i rozwijanie czynników chroniących oraz niwelowanie czynników ryzyka**

w oparciu o wiodące strategie profilaktyczne, np.: rozwijanie kompetencji psychospołecznych dzieci i młodzieży oraz rozwijanie kompetencji wychowawczych rodziców i opiekunów.

VI. Ograniczenia dostępności alkoholu

Z analizy literatury przedmiotu wynika, że fizyczne ograniczenie dostępności alkoholu ma niebagatelny wpływ na zmniejszenie problemów społecznych związanych z uzależnieniem od alkoholu. Z perspektywy profilaktyki ważne jest, aby stale monitorować i czuwać nad prawidłowym korzystaniem z zezwoleń na sprzedaż i podawanie alkoholu oraz dbać o ograniczanie dostępności alkoholu.

Gmina Brwinów podejmuje działania w zakresie ograniczenia fizycznej dostępności alkoholu. 18 czerwca 2018 r. radni Rady Miejskiej podjęli uchwały w sprawie ograniczeń w godzinach nocnej sprzedaży napojów alkoholowych, uchwalili maksymalną liczbę zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie Brwinów oraz ustalili zasady usytuowania na terenie gminy Brwinów miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.

Od 4 sierpnia 2018 r. na terenie gminy Brwinów w godzinach między 22 a 6 obowiązuje zakaz sprzedaży napojów alkoholowych o zawartości alkoholu powyżej 4,5% – oprócz piwa – przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży. Wyjątkiem jest sołectwo Kotowice, gdzie te ograniczenia nie obowiązują. Miejsca sprzedaży napojów alkoholowych muszą być położone w odległości co najmniej 50 m od szkoły, przedszkola, kościoła, cmentarza i przystanku kolejowego, a punkt podawania napojów alkoholowych w odległości co najmniej 80 m od tych obiektów. Na terenie całej gminy Brwinów maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż piwa i napojów alkoholowych, które można spożywać poza miejscem sprzedaży, wynosi 54. Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, które można spożywać w miejscu sprzedaży, wynosi 19 (dane za rok 2023).

VII. Realizatorzy Programu

Jednostką organizacyjną odpowiedzialną za prawidłową realizację Programu jest Środowiskowy Ośrodek Pomocy Społecznej (ŚOPS).

W celu realizacji zadań wynikających z Programu ŚOPS współpracował będzie z: Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA), szkołami i innymi placówkami oświatowymi, Policją i Strażą Miejską, instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi działającymi w zakresie profilaktyki, Poradnią Leczenia Uzależnień w Pruszkowie, Wojewódzkim Ośrodkiem Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Pruszkowie, Starostwem Powiatowym, Zespołem Ośrodków Wsparcia w Piastowie, Krajowym Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Mazowieckim Centrum Polityki Społecznej i innymi instytucjami wspierającymi realizację Programu.

VIII. Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz zasady jej finansowania

Zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi Wójtowie (burmistrzowie, prezydenci miast) powołują gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności inicjujące działania w zakresie określonym

w ust.1 oraz podejmujące czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego (art. 4¹ ust.3). W skład gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych wchodzi osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. (art. 4¹ ust. 4).

Zasady wynagradzania członków gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych określa rada gminy w gminnych programach rozwiązywania problemów alkoholowych (art.4¹ ust.5). Stawka ryczałtowego wynagrodzenia przysługującego każdemu członkowi Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Brwinowie z tytułu uczestnictwa w posiedzeniu komisji wynosi 200 zł brutto. Wynagrodzenie, o którym mowa przysługuje, jeżeli członek Komisji uczestniczył w całym posiedzeniu, to znaczy od jego otwarcia, aż do czasu zamknięcia przez Przewodniczącego Komisji. Podstawę do wypłaty wynagrodzenia stanowi podpis członka Komisji na liście obecności sporządzonej podczas posiedzenia.

Przewodniczący GKRPA otrzymuje wynagrodzenie na zasadach i warunkach określonych powyżej, powiększone o ryczałtowy dodatek w wysokości 250 zł brutto.

Posiedzenia Komisji odbywają się nie częściej niż 1 raz w tygodniu.

IX. Finansowanie Programu

Realizacja zadań Programu finansowana jest z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, wnoszonych przez przedsiębiorców prowadzących sprzedaż oraz dodatkowo z innych środków własnych gminy Brwinów. Zadania realizowane w ramach Programu mogą być również finansowane z dotacji celowych Ministra Rodziny i Polityki Społecznej, Wojewody Mazowieckiego, z darowizn, zapisów i innych wpływów od osób prawnych i fizycznych oraz funduszy Unii Europejskiej, a także ze środków własnych realizatorów.

X. Postanowienia końcowe

Zgodnie z ustawą Burmistrz sporządza raport z wykonania Programu w danym roku i efektów jego realizacji, który przedkłada radzie gminy w terminie do dnia 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy raport. Raport ten sporządzi ŚOPS, jako realizator Programu i będzie on stanowił część sprawozdania z działalności ŚOPS, przedstawianego corocznie Radzie Miejskiej.

BURMISTRZ
Gminy Brwinów

Arkadiusz Kosiński

XI. Cel główny, cele szczegółowe, termin realizacji, zadania, realizatorzy, odbiorcy i wskaźniki

Cel główny: rozwój i doskonalenie istniejącego systemu przeciwdziałania uzależnieniom od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.

Lp	Zadania do realizacji	Realizator, osoby i instytucje wspomagające realizację	Adresaci	Wskaźniki/mierniki osiągnięcia celu
1.	Zapewnienie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i innych środków psychoaktywnych			
	Realizacja ponadpodstawowych programów terapeutycznych dla osób uzależnionych od alkoholu i/lub osób współuzależnionych w zakładach leczenia odwykowego i/lub dla młodzieży uzależnionej i zagrożonej uzależnieniem.	– Środowiskowy Ośrodek Pomocy Społecznej	– osoby uzależnione; – osoby współuzależnione;	– liczba realizowanych programów – liczba placówek
	Wspieranie działań na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych w domach pomocy społecznej: – finansowanie szkoleń dla pracowników DPS-ów z zakresu udzielania pomocy (rozpoznawania, motywowania do leczenia, wspierania abstynencji); – organizowanie dyżuru terapeuty w DPS.	– Poradnie Leczenia Uzależnień – WOTUW		– liczba szkoleń – liczba udzielonych porad – liczba osób objętych pomocą
	Zapobieganie problemom wynikającym z picia przez osoby starsze – realizowanie szkoleń skierowanych do seniorów.			– liczba działań skierowanych do osób starszych
	Prowadzenie punktów informacyjno-konsultacyjnych ds. uzależnień dla osób uzależnionych: – udzielanie konsultacji i porad; – prowadzenie grup wsparcia dla osób uzależnionych; – prowadzenie grup wsparcia dla osób współuzależnionych.			– liczba PIK – liczba udzielonych porad – liczba osób objętych pomocą

				– liczba prowadzonych grup wsparcia
	Realizacja programów, warsztatów, treningów dla osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.			– liczba realizowanych warsztatów – liczba uczestników
2.	Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową. Ograniczenie negatywnego wpływu ryzykownego i szkodliwego spożywania alkoholu oraz środków psychoaktywnych na funkcjonowanie rodzin.			
	<p>Finansowanie działalności specjalistycznej placówki wsparcia dziennego wraz z filiami (SPWD):</p> <ul style="list-style-type: none"> – finansowanie kosztów merytorycznych (wynagrodzenie, materiały do zajęć); – dożywianie dzieci uczestniczących w zajęciach placówki wsparcia dziennego; – finansowanie bieżącego funkcjonowania placówki (opłaty, wyposażenie placówek, bieżące naprawy i remonty niezbędne do prawidłowego funkcjonowania placówki). 	<ul style="list-style-type: none"> – Środowiskowy Ośrodek Pomocy Społecznej – Urząd Gminy Brwinów 	<ul style="list-style-type: none"> – dzieci i młodzież z rodzin dysfunkcyjnych; – dzieci i młodzież z grup ryzyka 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba SPWD – liczba uczestników – liczba dzieci objętych dożywianiem
	Dofinansowania inwestycji związanych z dostosowaniem pomieszczeń (aby mogły spełniać standardy obowiązujące placówki wsparcia dziennego, zarówno od strony organizacyjnej, jak i merytorycznej), ich remontem, adaptacją.		<ul style="list-style-type: none"> – dzieci i młodzież – osoby korzystające ze wsparcia SPWD 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba inwestycji – liczba placówek, pomieszczeń dostosowanych/ wyremontowanych/ poddanych adaptacji

Organizowanie zajęć dla rodziców i dzieci w wieku (0-6) działających przy placówce wsparcia dziennego, jako wsparcie rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.		<ul style="list-style-type: none"> - dzieci w wieku 0-6 - rodzice 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba klubów - liczba programów skierowanych do dzieci w wieku 0-6
Realizacja programów zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży z elementami profilaktyki.		<ul style="list-style-type: none"> - dzieci i młodzież 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba uczestników - liczba programów
Realizacja programów, inicjatyw wzmacniających więzi rodzic-dziecko dla rodzin.		<ul style="list-style-type: none"> - dzieci, młodzież i rodzice 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba uczestników - liczba programów
<p>Zapewnienie pomocy dla osób dotkniętych przemocą domową:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie punktu informacyjno-konsultacyjnego ds. przemocy dla osób i rodzin dotkniętych przemocą; - udzielanie pomocy psychologicznej; - realizacja warsztatów, treningów dla osób i rodzin doznających przemocy domowej (dorosłych i dzieci); - udzielanie pomocy prawnej. 		<ul style="list-style-type: none"> - dzieci i młodzież - osoby dorosłe 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i wykazy osób zatrudnionych w PIK - liczba udzielonych porad - liczba osób objętych pomocą - liczba realizowanych programów
Udzielanie specjalistycznej pomocy i wsparcia rodzicom, których dzieci upijają się.			<ul style="list-style-type: none"> - liczba udzielonych porad - liczba osób objętych pomocą
Prowadzenie psychoterapii i wsparcia psychologicznego dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych. Prowadzenie psychoterapii rodzinnej.			<ul style="list-style-type: none"> - liczba i wykazy zatrudnionych terapeutów - liczba udzielonych

			<ul style="list-style-type: none"> – porad – liczba rodzin objętych pomocą
<p>Udzielanie konsultacji prawnych z zakresu prawa rodzinnego, prawa pracy, przeciwdziałania przemocy domowej, pomocy społecznej, zobowiązania do leczenia, ochrony zdrowia psychicznego.</p>		<ul style="list-style-type: none"> – osoby dorosłe 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba udzielonych konsultacji – liczba osób objętych pomocą
<p>Realizacja programów wsparcia, warsztatów, treningów dla osób współzależniwych i DDA.</p>		<ul style="list-style-type: none"> – osoby współzależniwane 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba realizowanych warsztatów – liczba uczestników
<p>Podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> – organizowanie i finansowanie dla przedstawicieli służb i instytucji szkoleń obejmujących zagadnienia dotyczące specyfiki zjawiska przemocy domowej, konsekwencji doznawania przemocy, funkcjonowania osób doznających i stosujących przemoc; – organizowanie i finansowanie szkoleń i warsztatów przygotowujących do kontaktu z członkami rodzin w których dochodzi do przemocy, dotyczących obowiązujących procedur, zasad podejmowania interwencji oraz współpracy służb działających na rzecz zatrzymania przemocy domowej w ramach zespołu interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych; – organizowanie spotkań, narad i konferencji służących wymianie doświadczeń w zakresie współpracy na rzecz ochrony rodzin przed przemocą. 		<ul style="list-style-type: none"> – przedstawiciele służb i instytucji 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba szkoleń – liczba uczestników

<p>Podnoszenie kompetencji przedstawicieli służb i instytucji udzielających pomocy psychospołecznej i prawnej:</p> <ul style="list-style-type: none"> – prowadzenie i finansowanie szkoleń, konferencji, lokalnych narad dla przedstawicieli służb i instytucji udzielających pomocy psychospołecznej i prawnej; – organizowanie i finansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy z rodziną i z dziećmi z rodzin z problemem alkoholowym/problemem przemocy oraz w zakresie prowadzenia zajęć socjoterapeutycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> – Środowiskowy Ośrodek Pomocy Społecznej – gminne placówki oświatowe – Policja – Straż Miejska – Zespół interdyscyplinarny 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawiciele służb i instytucji – wychowawcy świetlic socjoterapeutycznych 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba szkoleń, narad – liczba uczestników
<p>Upowszechnianie informacji dotyczących zjawiska przemocy domowej i możliwości przeciwdziałania przemocy w rodzinach, w szczególności z problemem alkoholowym:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kontynuowanie lokalnych działań informacyjno-edukacyjnych na temat zjawiska przemocy domowej, w tym przemocy wobec dzieci; – włączanie się w ogólnopolskie akcje promujące życie rodzinne bez przemocy; – prowadzenie i finansowanie programów profilaktyki przemocy domowej i programów rozwijających umiejętności wychowawcze oraz pozytywne relacje rodzinne. 	<ul style="list-style-type: none"> – Środowiskowy Ośrodek Pomocy Społecznej – gminne placówki oświatowe – Policja – Straż Miejska – Zespół interdyscyplinarny 	<ul style="list-style-type: none"> – osoby doznające przemocy w rodzinie – sprawcy przemocy – mieszkańcy gminy 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba działań – liczba akcji promujących życie rodzinne bez przemocy
<p>Organizowanie i finansowanie superwizji lub konsultacji dla specjalistów udzielających pomocy psychospołecznej dzieciom i rodzinie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Środowiskowy Ośrodek Pomocy Społecznej 	<ul style="list-style-type: none"> – wychowawcy świetlic – pracownicy socjalni – członkowie zespołu interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba osób korzystających z superwizji i konsultacji – liczba udzielonych porad

3.	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, oraz przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży		
Realizacja programów profilaktycznych o potwierdzonej skuteczności na terenie szkół i innych placówek oświatowych oraz placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży dostosowane do różnych grup wiekowych.	<ul style="list-style-type: none"> – Środowiskowy Ośrodek Pomocy Społecznej – gminne placówki oświatowe 	– dzieci i młodzież	<ul style="list-style-type: none"> – liczba realizowanych programów/zajęć – liczba programów rekomendowanych – liczba uczestników programów/zajęć – liczba placówek
Realizacja programów profilaktycznych obejmujących działania informacyjne i edukacyjne prowadzone w formalnych i nieformalnych miejscach spotkań młodzieży.			
Prowadzenie działań profilaktycznych i edukacyjnych skierowanych do rodziców/opiekunów.	<ul style="list-style-type: none"> – Środowiskowy Ośrodek Pomocy Społecznej – gminne placówki oświatowe 	– rodzice	<ul style="list-style-type: none"> – liczba realizowanych programów/zajęć – liczba uczestników programów/zajęć – liczba placówek
Wspieranie prospołecznych działań młodzieży z udziałem mentorów/tutorów, programów liderских i działań rówieśniczych z obszaru profilaktyki i promocji zdrowia. Realizacja programu „Grupa Liderów”.	<ul style="list-style-type: none"> – Środowiskowy Ośrodek Pomocy Społecznej – gminne placówki oświatowe 	– dzieci i młodzież	<ul style="list-style-type: none"> – liczba programów – liczba uczestników
Organizowanie i finansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych doskonalących kompetencje osób pracujących z dziećmi i młodzieżą: skuteczne strategie profilaktyczne, przygotowujących do realizacji programów profilaktycznych rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji, podejmowania interwencji profilaktycznej, itp; Organizowanie spotkań, narad roboczych i konferencji sprzyjających wymianie doświadczeń w zakresie pracy	<ul style="list-style-type: none"> – Środowiskowy Ośrodek Pomocy Społecznej – gminne placówki oświatowe – Straż Miejska – Policja 	<ul style="list-style-type: none"> – nauczyciele; – pedagodzy; – psychologzy; – wychowawcy świetlic socjoterapeutycznych 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba realizowanych programów/zajęć – liczba uczestników programów/zajęć – liczba placówek

profilaktycznej z młodzieżą.			
<p>Prowadzenie na rzecz dzieci i młodzieży zajęć, działań i programów promujących zdrowy styl życia oraz ograniczających występowanie zachowań ryzykownych;</p> <p>Promowanie zdrowego stylu życia z uwzględnieniem aktywności kulturalnej i sportowej, turystycznej, aktywności obywatelskiej i wolontariatu jako elementu realizacji programu profilaktycznego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Środowiskowy Ośrodek Pomocy Społecznej 	<ul style="list-style-type: none"> - dzieci i młodzież 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba programów - liczba działań - liczba uczestników <hr/> <ul style="list-style-type: none"> - liczba odbiorców działań - liczba placówek podejmujących działania ograniczające rozmiar problemowych zachowań dzieci i młodzieży

<p>Prowadzenie zajęć i programów profilaktycznych, wychowawczych i socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży z grupy zwiększonego ryzyka.</p> <p>Poszerzanie, udoskonalanie oferty i wspieranie realizacji programów wczesnej interwencji i profilaktyki selektywnej, w szczególności zalecanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego, adresowanych do środowisk zagrożonych, w szczególności dzieci i młodzieży ze środowisk zmarginalizowanych, zagrożonych demoralizacją, wykluczeniem społecznym oraz osób używających środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych w sposób okazjonalny.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Środowiskowy Ośrodek Pomocy Społecznej - gminne placówki oświatowe 	<ul style="list-style-type: none"> - dzieci i młodzież 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba zrealizowanych zajęć - liczba placówek realizujących zajęcia - liczba organizacji/podmiotów realizujących programy profilaktyczne - liczba rekomendowanych programów profilaktyki selektywnej - liczba uczestników
<p>Organizowanie wyjazdów profilaktyczno-terapeutycznych dla dzieci i młodzieży z grupy zwiększonego ryzyka, zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Środowiskowy Ośrodek Pomocy Społecznej 	<ul style="list-style-type: none"> - dzieci i młodzież z rodzin dysfunkcyjnych - dzieci i młodzież z grup ryzyka 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba zorganizowanych wyjazdów profilaktyczno-terapeutycznych - liczba uczestników
<p>Realizacja działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych oraz przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych 	<ul style="list-style-type: none"> - sprzedawcy napojów alkoholowych 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych

<p>Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych poprzez organizację lub udział w ogólnopolskich i lokalnych kampaniach edukacyjnych, festynach, happeningach, konferencjach, debatach w lokalnych mediach, akcjach informacyjnych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Środowiskowy Ośrodek Pomocy Społecznej - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - organizacje pozarządowe - gminne placówki oświatowe 	<ul style="list-style-type: none"> - mieszkańcy ; - dzieci i młodzież; - rodzice 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba kampanii edukacyjnych, festynów, happeningów, konferencji, debat w lokalnych mediach, akcji informacyjnych; - liczba odbiorców działań
<p>Zakup, opracowanie oraz dystrybucja materiałów informacyjnych i edukacyjnych z zakresu profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy, a także miejsc udzielających pomocy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zakup i upowszechnianie książek, czasopism, broszur, ulotek, podręczników dotyczących problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, przemocy domowej, problemów rozwojowych; - zakup prenumerat, specjalistycznych opracowań lub czasopism jako forma wspierania edukacji osób pracujących zawodowo w systemie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i uzależnieniom behawioralnym. 	<ul style="list-style-type: none"> - Środowiskowy Ośrodek Pomocy Społecznej - gminne placówki oświatowe 	<ul style="list-style-type: none"> - mieszkańcy ; - dzieci i młodzież; - rodzice; - przedstawiciele służb i instytucji 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba rozdysponowanych materiałów informacyjnych i edukacyjnych
<p>Przeciwdziałanie nietrzeźwości w miejscach publicznych i na drogach:</p> <ul style="list-style-type: none"> - udział w kampaniach społecznych na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości na drogach i w miejscach publicznych; - realizacja zajęć profilaktycznych dla młodzieży poświęconych bezpieczeństwu komunikacyjnemu (podnoszenie świadomości w zakresie wpływu alkoholu i innych środków psychoaktywnych na bezpieczeństwo w ruchu drogowym). 	<ul style="list-style-type: none"> - Policja - Straż Miejska 	<ul style="list-style-type: none"> - mieszkańcy - młodzież 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba kampanii - liczba programów zrealizowanych w szkole - liczba uczestników

	Przeprowadzenie i opracowanie szczegółowej diagnozy problemów społecznych na potrzeby opracowania, realizowania i ewaluacji GPPiRPA oraz PN, programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz programu wspierania rodziny.	– Środowiskowy Ośrodek Pomocy Społecznej	– mieszkańcy – dzieci i młodzież	– liczba zrealizowanych badań – raport z badań
	Redagowanie stron internetowych poświęconych służących edukacji publicznej: – www.sops.brwinow.pl , – https://www.facebook.com/sops.brwinow/	– Środowiskowy Ośrodek Pomocy Społecznej	– mieszkańcy	– liczba redagowanych stron – liczba przekazanych artykułów, informacji
	Upowszechnianie informacji na temat dostępu do działań profilaktycznych, interwencyjnych i miejsc pomocy: – tworzenie sieci punktów informacyjnych. – prowadzenie interaktywnego systemu informacji.			– liczba punktów
4.	Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych			
	Wspieranie, dofinansowanie działalności środowisk abstynenckich: – realizacja programów profilaktycznych i rehabilitacyjnych dla osób dorosłych; – wpieranie abstynencji i trzeźwienia; – włączanie organizacji pozarządowych w wykonywanie zadań wynikających z realizacji gminnego programu profilaktyki i rozwiązywanie problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii; – dofinansowanie lub realizowanie działań integracyjnych dla środowisk abstynenckich, osób uzależnionych i ich rodzin, – wsparcie dla grup samopomocowych; – działania z zakresu promowania zdrowego i trzeźwego stylu życia dla osób dorosłych, dzieci i młodzieży realizowane przez	– Środowiskowy Ośrodek Pomocy Społecznej – organizacje pozarządowe – stowarzyszenia abstynenckie/trzeźwościowe	– osoby uzależnione; – osoby współuzależnione – rodziny osób uzależnionych	– liczba uczestników – liczba podjętych działań – liczba odbiorców działań

	stowarzyszenia abstynenckie (sport, turystyka, wspólne wyjazdy, „dni trzeźwości”, festyny, spotkania itp.).			
5.	Realizacja działań profilaktycznych ograniczających spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży oraz budowanie systemu wsparcia i terapii dla dzieci ze spektrum płodowych zaburzeń alkoholowych (FAS) i ich rodziców/opiekunów			
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podejmowanie lokalnych działań informacyjno-edukacyjnych poprzez włączanie się w ogólnopolskie kampanie edukacyjne oraz udostępnianie materiałów edukacyjnych, ulotek, broszur, publikacji, plakatów, itp.; 2. Realizacja w szkołach, zwłaszcza ponadpodstawowych zajęć profilaktycznych obejmujących zagadnienia związane z koniecznością zachowania abstynencji w ciąży; 3. Organizacja i finansowanie szkoleń dla przedstawicieli różnych służb, pracowników systemu zdrowia, oświaty, pomocy społecznej i resortu sprawiedliwości, w zakresie wiedzy na temat konsekwencji spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży i metod oddziaływań profilaktycznych, w tym wsparcia kobiet, które potrzebują zindywidualizowanej pomocy; 4. Upowszechnianie wśród personelu medycznego placówek podstawowej opieki zdrowotnej i poradni ginekologicznych materiałów dotyczących zapobiegania FASD. 	<ul style="list-style-type: none"> – Środowiskowy Ośrodek Pomocy Społecznej – gminne placówki oświatowe – placówki podstawowej opieki zdrowotnej – Straż Miejska – Policja 	<ul style="list-style-type: none"> – kobiety w ciąży – młodzież szkół ponadpodstawowych – przedstawiciele służb społecznych – personel medyczny placówek podstawowej opieki zdrowotnej 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba działań – liczba programów – liczba szkoleń – liczba uczestników

6.	Interwencje		
Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 [1] i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, występowanie przed sądem w roli oskarżyciela publicznego w przypadku naruszenia w/w przepisów.	<ul style="list-style-type: none"> - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - Straż Miejska - Policja, - Urząd Gminy Brwinów-Ref. Działalności Gospodarczej 	<ul style="list-style-type: none"> - podmioty prowadzące sprzedaż alkoholu (właściciele i sprzedawcy) 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba interwencji - liczba cofniętych zezwoleń
Prowadzenie postępowań w sprawach o sądowe zobowiązanie do leczenia osób uzależnionych od alkoholu.	<ul style="list-style-type: none"> - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych 	<ul style="list-style-type: none"> - uczestnicy postępowania 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba złożonych wniosków o wszczęcie procedury - liczba osób wobec których GKRPA skierowała wnioski do SR o postanowienie zobowiązujące do leczenia odwykowego
Wykonywanie diagnozy oraz sporządzanie opinii psychiatryczno-psychologicznych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu na potrzeby postępowania sądowego o zobowiązanie do leczenia osób uzależnionych od alkoholu.	<ul style="list-style-type: none"> - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - biegli sądowi 	<ul style="list-style-type: none"> - uczestnicy postępowania 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba sporządzonych diagnoz - liczba zleconych diagnoz

7.	Wspieranie zatrudnienia socjalnego			
	Wspieranie zatrudnienia socjalnego przez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej (w przypadku uruchomienia placówki).	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Gminy - ŚOPS - organizacje pozarządowe 	<ul style="list-style-type: none"> - osoby zagrożone wykluczeniem społecznym 	<ul style="list-style-type: none"> - ilość uczestników

BURMISTRZ
Gminy Brwinów
Arkadiusz Kosłowski

DYREKTOR
Środowiskowego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Brwinowie
mgr Joanna Dzierżba